

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **R. Ch.**, nar. ,
státní příslušnost: Tuniská republika,
bytem: .,

zastoupena: Mgr. Tomášem Císařem, advokátem,
sídlem Vinohradská 22, Praha 2,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**,
Odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 5. 2017, č. j. OAM-129/ZA-ZA11-HA11-2016,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 5. 5. 2017, č.j. OAM-129/ZA-ZA11-HA11-2016, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8 228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jí mezinárodní ochrana podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Žalobkyně namítá, že ve správním řízení využila možnosti seznámit se se správním spisem, přičemž ve vyjádření k podkladům uvedla, že doložené zprávy o situaci v zemi jejího původu jsou neaktuální a neobjektivní. Žalovaný podle ní pochybil, neboť se tímto jejím vyjádřením nezabýval, žádné další důkazy neopatřil a ve věci rozhodl. Žalobkyně se nadále domnívá, že žalovaný rozhodl na podkladě neúplných informací o situaci v Tunisku, nezabýval se ani její individuální situací, konkrétně, že v případě návratu do vlasti jí hrozí nebezpečí vážné újmy z důvodu násilí jejích blízkých osob.
3. Žalobkyně dále uvádí rekapitulaci své pobytové historie a nesouhlasí se závěrem žalovaného, že si měla žádost o mezinárodní ochranu podat ihned po příjezdu do České republiky, podle žalobkyně neměla důvod tuto žádost dříve podávat, neboť jednak měla platné pobytové oprávnění, hlavním důvodem však bylo, že návratu do vlasti se obává proto, že v ČR podstoupila interrupci a právě tento zákrok založil nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, které by žalobkyni při návratu mohlo hrozit. Žalobkyně doplňuje, že při příjezdu do ČR ani nevěděla, že v ČR v budoucnu takový zákrok podstoupí.
4. Podle žalobkyně je skutečnost, že se podrobila interrupci, v Tunisku trestným činem. Postih ze strany státních orgánů by však nebyl podle žalobkyně takového charakteru, že by jí měla hrozit vážná újma na životě, nebyla by pravděpodobně ani mučena či týrána. Byla by však nepochybně dotčena její důstojnost, minimálně nucenou gynekologickou prohlídkou. Daleko větší újma by žalobkyni údajně hrozila ze strany její rodiny.
5. Žalobkyně dále uvádí, že její strýc se hlásí k radikálnímu islámu a byl silně proti tomu, aby jela studovat do Evropy. Pokud by se dozvěděl o její zdejší známosti, domnívá se, že by mohla být následně nucena podstoupit lékařské vyšetření a mohla by být stíhána i ze strany islámských radikálů.
6. Podle žalobkyně je v Tunisku velmi problematická situace ohledně náboženské svobody. Rozporná je podle ní už tuniská ústava, která na jednu stranu zaručuje svobodu vyznání a náboženského přesvědčení, ale na straně druhé definuje islám jako státní náboženství a požaduje, aby prezident byl muslimem. Fakticky je pak podle žalobkyně situace taková, že má jednoznačně všude převahu islámské náboženství. Podle žalobkyně islámští radikálové aplikují právo šaría dle Koránu, přičemž v zemích, kde je toto právo užíváno oficiálně, mohou být ženy, i když jsou svobodné, za pohlavní styk s mužem být bičovány či kamenovány. Žalobkyně se obává takového možného postihu ze strany jejího strýce. Dle žalobkyně jsou v Tunisu rovněž problémy s tím, že zákony nejsou dodržovány, a to i u státních orgánů, které nejsou zcela pod kontrolou vlády a parlamentu.
7. Žalobkyně uvedla též, že není věřící, přičemž tuto skutečnost v zemi původu veřejně příliš nesdělovala, neboť by ohledně toho mohla mít problémy. Vystupovala na podporu rovnoprávnosti žen a podepsala ohledně toho i nějaká prohlášení. Žalobkyně k tomu dodává, že žádala o udělení doplňkové ochrany dle § 14 písm. a) zákona o azylu, nikoli o politický azyl. Dle žalobkyně jí může v zemi původu hrozit újma i proto, že by zprávy o tamní situaci deklarují dodržování práva na spravedlivý proces, není toto bez dalšího dodržováno a často dochází při vyšetřování k mučení či k jinému drsnému zacházení. Rozhodnutí považuje žalobkyně za účelové a navrhuje jeho zrušení.

8. Žalovaný popírá oprávněnost námitek žalobkyně a nesouhlasí s nimi. Žalovaný postupoval podle právních předpisů, dodržel mezinárodní závazky, rozhodnutí nepovažuje za vadné, nezákonné či nesprávné. Žalovaný podle něj zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zohlednil veškerá tvrzení uvedená žalobkyní a opatřil si potřebné podklady. Neshledal však, že by žalobkyni při návratu do Tuniska mělo hrozit nebezpečí vážné újmy. Žalovaný dále uvedl, že žalobkyně sice namítá neaktuálnost podkladů, avšak při seznamování s podklady žádné konkrétní námitky proti nim nevznesla, žalovanému nepředložila ani žádné vyjádření ohledně toho, v čem by spatřovala zprávy problematické. Obava žalobkyně z možné hrozící vážné újmy je podle žalovaného v přímém rozporu se zjištěnými informacemi.
9. Hlavním motivem žalobkyně pro podání žádosti o mezinárodní ochranu je podle žalovaného jednoznačně fakt, že se žalobkyně pokouší touto cestou v ČR legalizovat svůj pobyt, čemuž nasvědčuje i to, že si žádost podala, až když hrozilo její vycestování z důvodu neprodloužení dlouhodobého pobytu. Za účelovou pak považuje žalovaný její námitku, že teprve prodělanou interrupcí vznikla její obava v navrácení do země původu. Žalobkyně zákrok podstoupila dne 15. 9. 2015, žádost o udělení mezinárodní ochrany si však podala až dne 12. 2. 2016, tedy až dva měsíce poté, co jí bylo zamítnuto odvolání proti usnesení o zastavení řízení ve věci její žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu. Žalobkyně se přitom připravila o možnost legálního pobytu v ČR vlastní vinou tím, že nepodala včas žádost o prodloužení pobytového oprávnění. Žalovaný uzavřel, že v zemi původu žalobkyně neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, nehrozí jí proto nebezpečí újmy ani z tohoto důvodu. Proto navrhl žalobu zamítnout.
10. Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti:
11. Žalobkyně dne 18. 2. 2016 při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že je svobodná, zdravá, nemá žádné náboženské ani politické přesvědčení. Do ČR přijela za studiem, nejprve měla vízum, později dlouhodobý pobyt za účelem studia platný do 30. 9. 2015. Žádost o prodloužení pobytu sice podala, ale pozdě, což odůvodnila tím, že měla zdravotní obtíže. Konkrétně uvedla, že podstoupila potrat, vše však trvalo dlouho. Odvolání proti zamítnutí rozhodnutí bylo zamítnuto.
12. V Tunisku má strýce, který je přívržencem Islámského státu a žalobkyně se domnívá, že její život by byl v případě jejího návratu v nebezpečí, protože jako žena sama odcestovala do Evropy. Kdyby se vrátila, byla by jistě přinucena podstoupit gynekologické vyšetření týkající se jejího panenství. Podle žalobkyně je v Tunisku zákonem upraveno, že když někdo z rodiny má zájem na provedení takové prohlídky, provede se. Pokud by výsledek prohlídky prokázal, že již není panna, hrozilo by jí trestní stíhání. Žalobkyně však nezná žádný konkrétní zákon, na základě kterého by mělo toto jednání být trestné, tuší pouze, že je možné za něj uložit odnětí svobody. Dále uvedla, že její problém není se zákonem, ale kvůli rodině. Obává se, že by tímto pošpinila čest své rodiny. Nejvíce se ale obává následného jednání strýce. Uvedla také, že již v Tunisku měla jeden krátkodobý vztah, o tom však nikdo neví.
13. Dne 8. 2. 2017 byl proveden za účasti žalobkyně a jejího právního zástupce úkon seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí. Z protokolu vyplývá, že žalobkyně se s podklady seznámila, ale nijak se k nim nevyjádřila. Právní zástupce uvedl, že se poradí s klientkou a následně se vyjádří, žádné vyjádření však žalovaný neneviduje. Žalobkyně

opětovně uvedla, že se obává možných potíží v případě jejího návratu do vlasti. Doplnila též, že stále žije s přítelem, vzít si jej ale dle svých tvrzení nemůže, neboť není muslim, přičemž podle žalobkyně si tuniská občanka nemůže vzít nemuslima. Situace v zemi ohledně tolerance k náboženským vyznáním se podle ní zhoršila, jako nevěřící se obává problémů.

14. Dne 5. 5. 2017 vydal žalovaný rozhodnutí č.j. OAM-129/ZA-ZA11-HA11-2016, kterým žalobkyni mezinárodní ochranu v žádné formě neudělil. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti je legalizace pobytu žalobkyně na území ČR, neboť si ve lhůtě stanové zákonem nepožádala o prodloužení pobytového oprávnění. V případě svého návratu do vlasti se obává, že bude donucena podstoupit tělesnou prohlídku, při které vyjde najevo, že měla předmanželský styk a podstoupila interrupci a domnívá se, že toto zjištění by mohlo vyvolat negativní reakci její rodiny, zejména strýce.
15. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
16. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
17. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:
18. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu „[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod“.
19. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu „[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště“.
20. Podle § 14 zákona o azylu „[j]estliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu“.
21. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu „[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště“.
22. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu „[z]a vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky“.

23. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu „*[p]ronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování*“.
24. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu „*[p]ůvodcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu*“.
25. Soud posoudil danou věc následovně.
26. Žalovaný při rozhodnutí vycházel z výpovědí, informací z Cizineckého informačního systému (CIS), rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců č.j. MV-173705-3/SO-2015 ze dne 14. 12. 2015, operačního protokolu ze zdravotnického zařízení GynCentrum spol. s r.o. vydaného dne 15. 9. 2015, a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Tunisku. Konkrétně vycházel z Informace MZV ČR č.j. 121288/2016-LPTP ze dne 8. 12. 2016, k č.j. MV-43233-45/OAM-2016 a MV-149426-1/OAM-2016, z Výroční zprávy Human Rights Watch 2016 – Tunisko, ze dne 27. 1. 2016, z Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 – Tunisko ze dne 24. 2. 2016, zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2016 – Tunisko ze dne 14. 7. 2016, zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Tunisku za rok 2015 ze dne 13. 4. 2016 (překlady vybraných částí), Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace (BTI) 2016 – Tunisko ze dne 29. 2. 2016 (překlady vybraných částí), Informace Odboru azylové a migrační politiky – Stav bezpečnostní a politické situace v Tunisku v prosinci 2016 ze dne 16. 12. 2016, zprávy České tiskové kanceláře „Tunisko opět prodloužilo výjimečný stav o tři měsíce“ ze dne 19. 10. 2016 a zprávy České tiskové kanceláře „Téměř polovina mladých Tunisánů podle ankety zvažuje emigraci“ ze dne 28. 12. 2016.
27. Žalovaný se nejprve zabýval tím, zda je možné žalobkyni udělit azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Konstatoval, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné jí azyl z tohoto důvodu udělit. S tímto závěrem se soud ztotožňuje. Žalobkyně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, pouze podepsala petici za změnu zákona, aby bylo možné uzavřít sňatek s nemuslimem. Sama pak v žalobě výslovně specifikovala, že o azyl z politických důvodů nežádá.
28. Žalovaný dále zkoumal, zda jsou dány důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Předně konstatoval, že žalobkyně přijela do ČR v roce 2014, o mezinárodní ochranu však požádala až v únoru roku 2016, což nasvědčuje závěru, že obavy z návratu do vlasti nepociťovala natolik palčivě. Zároveň žalovaný ve svém vyjádření k žalobě poukázal též na to, že žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany podala až tehdy, kdy jí hrozilo vycestování z ČR, konkrétně žádost podala dne 12. 2. 2016 až dva měsíce poté, co jí bylo zamítnuto odvolání proti usnesení o zastavení řízení ve věci jejího pobytového oprávnění.
29. Žalobkyně podstoupila interrupci dne 15. 9. 2019. Z operačního protokolu vyplývá, že před propuštěním po zákroku byla žalobkyně při plném vědomí, na nic si nestěžovala,

nebyly zjištěny žádné anomálie a byla jí doporučena kontrola u lékaře za 14 dní po zákroku. Žalobkyně měla v ČR povolen dlouhodobý pobyt s platností do 30. 9. 2015, pro jeho prodloužení bylo potřeba podat žádost do 17. 9. 2015, žalobkyně ji však podala až dne 21. 9. 2015. Žalobkyně při pohovoru k žádosti uvedla, že žádost o prodloužení podala pozdě, protože měla zdravotní komplikace po zákroku, vše trvalo dlouho. Správní řízení ohledně prodloužení pobytového oprávnění bylo usnesením ze dne 12. 10. 2015 zastaveno z důvodu, že žalobkyně podala žádost pozdě. Proti tomu se žalobkyně odvolala, avšak neúspěšně a dne 14. 12. 2015 bylo její odvolání zamítnuto. Žalobkyně si následně podala žádost o mezinárodní ochranu dne 12. 2. 2016.

30. Soud konstatuje, že institut mezinárodní ochrany lze použít pouze v odůvodněných případech. Představuje formu mimořádné pomoci lidem z oblastí, kde hrozí porušování jejich práv ve smyslu mezinárodních konvencí, není možné jej zaměňovat s jinými formami pobytu cizinců, které upravuje zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců. Pokud má žadatel v úmyslu svůj pobyt v ČR legalizovat, je na místě, aby postupoval podle předpisů cizineckého práva, zejména dle uvedeného zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, uvedl: *„Azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na "složitost mechanismů", které tento upravuje.“*
31. V případě žalobkyně však nelze bez dalšího učinit závěr o tom, že podanou žádostí sleduje pouze legalizaci pobytu, přičemž tímto způsobem se snaží obejít mechanismy zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně při výsledku uvedla, že s přítelem je od ledna 2015, zákrok podstoupila v září 2015, po příjezdu do ČR zde tyto skutečnosti nebyly, žalobkyně proto ani nemohla pociťovat v souvislosti s nimi obavu z návratu a nebyl tedy ani důvod, aby žádala o mezinárodní ochranu. V ČR pobývala od roku 2014 na základě platného oprávnění, přičemž až do pravomocně skončeného řízení o jeho prodloužení jí nucené vycestování z ČR nehrozilo, obavy z možné újmy při návratu do vlasti proto mít nemusela. I když o mezinárodní ochranu požádala až dva měsíce poté, co jí bylo zamítnuto odvolání, nepodala tedy žádost bezprostředně po příjezdu do ČR, nelze z tohoto postupu s ohledem na uvedené jednoznačně vyvodit závěr, že tímto obchází pobytové právní předpisy a jde jí pouze o legalizaci pobytu. Na žádost je třeba nahlížet v souvislosti s předchozí pobytovou historií žalobkyně tak, že se v jejím případě jednalo o poslední možnost, jak zabránit nucenému návratu do vlasti.
32. Žalovaný dále hodnotil obavu žalobkyně z návratu do vlasti. Pro posouzení individuální situace žalobkyně si opatřil u českého zastupitelského úřadu v Tunisu informace k tvrzením žalobkyně o tom, že má obavu z návratu do vlasti z důvodu možné vynucené tělesné prohlídky zaměřené na odhalení předmanželského pohlavního styku, přičemž její právní zástupce doplnil, že je tímto způsobem možné odhalit i prodělanou interrupci. Informace MZV ČR, č.j. 121288/2016-LPTP ze dne 8. 12. 2016 však obsahuje pouze velmi stručné odpovědi na dvě otázky, přičemž každá z odpovědí má pouze jednu větu. První otázka byla, zda existuje možnost trestního stíhání ženy v případě prokázaného předmanželského či mimomanželského pohlavního styku, a pokud ano, podle jakého právního předpisu. Na tuto otázku bylo odpovězeno, že podle dosavadních informací

taková možnost neexistuje. Druhá otázka byla, zda tuniský právní řád umožňuje člena rodiny (např. strýci), aby požadoval po ženě patřící do jeho rodiny provedení tělesné prohlídky za účelem odhalení skutečnosti, zda už měla jako nesezdaná pohlavní styk a případně podstoupila i interrupci, a zda žena může provedení takové prohlídky odmítnout. Odpověď byla, že tuniský právní řád takovou možnost neumožňuje, žena tudíž může provedení takové prohlídky odmítnout. Na základě toho žalovaný dovodil, že skutečnost, zda žalobkyně podstoupí tělesnou prohlídku, závisí pouze na jejím dobrovolném rozhodnutí, neboť tato podmínka není uzákoněna. Pokud však žalovaný opřel tento svůj závěr pouze o výše uvedené odpovědi zastupitelského úřadu, s ohledem na vážnost možné újmy tvrzené žalobkyní to soud považuje za nedostačující.

33. Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107). Správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (§ 23 zákona o azylu). Co se týče kvality a dostatečnosti důkazů opatřovaných správním orgánem v azylovém řízení, lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81. Z něj vyplývá požadavek, aby informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany byly v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.
34. Žalobkyně opakovaně poukazovala na svou obavu z negativní reakce její rodiny, zejména strýce, v případě zjištění, že již měla jako nesezdaná pohlavní styk a interrupci, přičemž v krajním případě by jí mohlo ze strany rodiny hrozit nebezpečí, které by mohlo ohrozit její zdraví či dokonce život. Žalobkyně poukazovala na to, že v zemi má velký faktický vliv islámské právo. Žalovaný se sice zabýval bezpečnostní a politickou situací v zemi, jakož i stavem dodržování lidských práv, avšak tato zkoumání prováděl pouze obecně a ohledně individuální situace žalobkyně se spokojil s výše uvedeným závěrem, že dané jednání není v zemi trestné a že žalobkyně může odmítnout provedení lékařské prohlídky. Skutečnost, že dané jednání není v zemi trestné, může být oporou toliko pro závěr, že bez dalšího by žalobkyni ze strany státních orgánů nehrozilo v tomto směru trestní stíhání. Taktéž fakt, že by nemusela podstoupit lékařskou prohlídku, vypovídá o tom, že v Tunisku takové prohlídky nejsou vyžadovány. Žalovaný se však při svých zjištěních měl zabývat rovněž tím, jaký je skutečný vliv islámského práva v zemi ve vztahu k případu žalobkyně, a dále, zda lze s určitostí dovodit, že žalobkyně má efektivní možnost obrátit se na tuniské orgány v případě, že by byla rodinou buď nucena k prohlídce, anebo kdy by bylo odhaleno, že již měla jako svobodná pohlavní styk a prodělala interrupci. Zjištění žalovaného nelze v tomto směru považovat za dostačující.
35. Z Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 vyplývá, že ženy se potýkaly s diskriminací v právním řádu a nebyly dostatečným způsobem chráněny před sexuálními ani jinými formami násilí. Oběti sexuálního a genderového násilí nadále trpí nedostatkem náležitého přístupu ke zdravotnickým a podpůrným službám i soudní nápravě. Vzniká nový zákon zvyšující ochranu obětí sexuálního a genderového násilí. Podle Výroční zprávy Human Rights Watch 2016 ústava z roku 2014 poskytuje zlepšenou ochranu práv žen,

zlepšení práv žen je konstatováno také v případě občanského zákoníku a přijatého zákona, který ženám umožní cestovat s malými dětmi bez svolení otce těchto dětí. Situace žen v Tunisku se podle zprávy Freedom House ze dne 14. 7. 2016 zlepšila, práva garantuje zejména ústava z roku 2014, avšak zpráva též konstatuje, že nadále dochází k sociální diskriminaci, domácímu násilí a ženy též nemají rovné právo na dědictví. S ohledem na tato zjištění ve spojení s tvrzenými obavami žalobkyně soud konstatuje, že se žalovaný měl více zabývat tím, zda je možné s určitostí učinit závěr, že pokud se žalobkyně obrátí v zemi původu na státní orgány, domůže se účinné ochrany.

36. Dle usnesení Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 7/2019 – 36 ze dne 10. 10. 2019 soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak vážné újmy (§ 14a zákona o azylu). Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud je to možné, je třeba, aby se žadatel primárně obracel v případě pronásledování na státní orgány země původu. Soudu je též známo, že je to žadatel, kdo nese důkazní břemeno ohledně nedostupnosti či nedostatečnosti ochrany v zemi původu. Avšak k tomu je třeba uvést, že *„[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Žalobkyně opakovaně uváděla obavy z chování strýce a možné sankce ze strany rodiny. Obrátit na státní orgány se přitom prozatím nemohla, neboť k rozhodným skutečnostem došlo až při jejím pobytu v ČR. Podstatnou otázkou je, nakolik je žalobkyni v zemi zajištěna náležitá ochrana ze strany státních orgánů v případě, že by mělo k naplnění jejich obav dojít. Z citovaných zpráv přitom vyplývá, že situace ohledně práv žen se sice zlepšuje, avšak stále nelze říci, že by nedocházelo k diskriminaci a jiným omezením. Nelze proto bez dalšího tvrdit, že by státní orgány situaci žadatelky nepodcenily, pokud by se jí vůbec zabývaly. Z podkladů nevyplývá, že by státní orgány byly vůči žalobkyni jakkoli předpojaté, není však dostatečně postaveno na jisto, jaká je skutečně úroveň ochrany práv žen v zemi. Žalovaný se proto měl zabývat tím, zda v případě žalobkyně je taková ochrana zajištěna. Na základě uvedených dvou odpovědí si žalovaný nemohl být jist, že pokud se žalobkyně obrátí o pomoc ke státním orgánům, zajistí jí to dostatečnou ochranu před možnou újmu ze strany rodiny, tomu odpovídá i v tomto směru strohé odůvodnění.
37. Soud podotýká, že závěr žalovaného, který bude učiněn v novém rozhodnutí, nijak nepředjímá, je však třeba, aby jej žalovaný nově opřel o přesvědčivé odůvodnění založené na relevantních podkladech k tomu opatřených.
38. Žalovaný dále zkoumal možné problémy žalobkyně jako osoby bez vyznání. Ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Tunisku za rok 2015 ze dne 13. 4. 2016 žalovaný zjistil, že Tunisko je ústavní republikou s multistranickým jednokomorovým parlamentním systémem a prezidentem, jehož pravomoci jsou stanoveny ústavou. V roce 2014 byla ratifikována nová ústava, která respektuje práva jednotlivců. V říjnu 2014 se konaly svobodné volby. Byly však též zaznamenány případy porušování lidských práv, konkrétně se jednalo o průtahy ve vyšetřování případů zahrnujících zneužívání lidských práv a násilí vůči novinářům. Ze Zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2016 – Tunisko ze dne 14. 7. 2016 žalovaný zjistil, že Tunisku byl přidělen status „svobodná“. Ústavou z roku 2014 byla zavedena svoboda vyznání v míře, která nemá v arabských zemích obdoby. Ústava identifikuje islám

jako státní náboženství a požaduje, aby prezident byl muslimem, žádná ustanovení ale neidentifikují právo šaría jako legislativní zdroj. Žalovaný na základě této zprávy konstatoval, že žadatelce jako osobě bez vyznání je v Tunisku zaručena svoboda bez vyznání zůstat.

39. Žalovaný se dále zabýval tím, zda jsou v případě žalobkyně důvody pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu, takové důvod však nenalezl. Žalovaný konstatoval, že zdravotní stav žalobkyně je dobrý, provedená interrupce není zákrok takové povahy, na jejímž základě by připadalo v úvahu udělení azylu z humanitárních důvodů, přičemž humanitární azyl je udělován pouze ve zcela mimořádných případech, kdy by bylo zcela nehumánní jej neudělit, to případ žalobkyně není.
40. Žalovaný pokračoval posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany. Zde žalovaný konstatoval, že žalobkyně neuvedla při seznámení s podklady žádné nové zásadní okolnosti a nedoložila ani žádné jiné materiály na podporu svých tvrzení. Z Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 – Tunisko ze dne 24. 2. 2016 žalovaný zjistil, že trest smrti v zemi zůstal v platnosti za vraždu a další zločiny, zároveň nový protiteroristický zákon jej též zavedl pro některé zločiny. Soudy vydal 11 rozsudků smrti, nicméně od roku 1991 nebyl žádný z nich vykonán. Žalovaný s ohledem k situaci žadatelky konstatoval, že jelikož neměla v zemi žádné potíže se státními orgány a nebylo proti ní vedeno žádné trestní řízení, není důvod se domnívat, že by po jejím návratu měla být situace odlišná. Trest smrti žalobkyni podle žalovaného nehrozí.
41. Podle Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace 2016 – Tunisko ze dne 29. 2. 2016 jsou ústavou z roku 2014 garantována občanská práva. Dle Zprávy MZV USA – Tunisko však, ačkoli zákon zakazuje mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení či trestání, policie podrobila mnoho zadržených drsnému fyzickému zacházení. Lidskoprávní organizace uváděly známky mučení a vyzvaly k vyšetřování, problémy s mučením v zemi nadále trvají. To potvrzují i další zdroje, například Výroční zpráva Human Rights Watch 2016 – Tunisko ze dne 27. 1. 2016. Ohledně fungování soudního systému žalovaný ze Zprávy MZV USA – Tunisko zjistil, že zákon poskytuje právo na spravedlivý proces a nezávislé soudnictví jej obecně dodržuje, obžalovaní si však stěžují, že zákon důsledně dodržován není. Problémy v oblasti soudnictví zmiňuje též Zpráva Freedom House – Tunisko. Dále žalovaný zkoumal aktuální bezpečnostní situaci v zemi. Podle Zprávy Freedom House – Tunisko jsou hlavní obavou vlády hrozby radikálních skupin salafických muslimů. Zároveň zpráva uvádí několik případů teroristických útoků z roku 2015. Dle Zprávy České tiskové kanceláře ze dne 19. 10. 2016 Tunisko opět prodloužilo výjimečný stav. Žalovaný dále uvedl, že mu je známo, že výjimečný stav byl v zemi opětovně prodloužen do dne 17. 5. 2017. Tuniské státní orgány podle žalovaného čelí hrozbě terorismu a v souvislosti s protiteroristickými aktivitami může docházet k omezení občanských nebo politických práv a jsou známy i případy násilí ze strany bezpečnostních složek. Žalovaný uvedl, že občanská práva jsou v Tunisku ústavně garantována, případný postih hrozí demonstrantům či novinářům. Jelikož žalobkyně neuvedla žádné své politické aktivity, nelze se domnívat, že by při návratu měla mít v tomto ohledu nějaké problémy. Sama žalobkyně není nežádoucí osobou a v případě obav ze strýce se může podle žalovaného obrátit na tuniské státní orgány. K tomuto závěru žalovaného se soud již výše vyslovil. S ohledem na bezpečnostní situaci podle žalovaného žalobkyni žádné nehrozí ani žádné zvláštní opatření, neboť rozhodně nepatří mezi radikální přívržence islámu.

42. K situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu žalovaný konstatoval, že z Informace MZV ČR č.j. 121288/2016-LPTP ze dne 8. 12. 2016 vyplývá, že neúspěšní žadatelé jsou po návratu do Tuniska na odlehlém letišti kontrolováni tuniskými úřady, postih však hrozí pouze osobám trestně stíhaným. Je možné, že některé osoby budou individuálně kontrolovány z důvodu aktuální bezpečnostní situace v zemi, avšak obecně lze jednoznačně říci, že tyto osoby žádné kontrole ze strany státních orgánů čelit nemusí a naopak se od nich očekává, že pro zemi budou následně přínosem. Ze Zprávy České tiskové kanceláře ze dne 28. 12. 2016 žalovaný zjistil, že téměř polovina mladých Tunisánů dle ankety zvažuje emigraci. Tento fakt svědčí o zhoršení životních podmínek v zemi, teroristických hrozbách a neschopnosti státu situaci řešit. Žalovaný se proto domnívá, že i v případě žalobkyně se jednáno primárně ekonomické důvody, neboť v zemi původu jí bezpečnostní hrozby nehrozí. Žalovaný uzavřel, že žalobkyni nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, důvody pro udělení doplňkové ochrany neshledal.
43. Z důvodů shora uvedených soud postupoval podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a žalobou napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení, a to pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.), a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.
44. V novém rozhodnutí se bude žalovaný zabývat individuální situací žalobkyně, přičemž se zaměří zejména na zjištění, zda je v jejím případě skutečně zaručena reálná ochrana ze strany státních orgánů, pokud by se na ně obrátila o pomoc. Žalovaný si k tomu vyžádá další podklady, ze kterých bude možné vyvodit jednoznačný a přesvědčivý závěr. Své rozhodnutí následně v tomto směru zdůvodní.
45. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobkyní v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení, písemné podání k soudu] právní služby v částce 3 100,- Kč za jeden úkon, celkem 6 200,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a náhradu hotových výdajů v částce 300,- Kč za jeden úkon, celkem 600,-Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 6 800,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 6. 4. 2020

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce